

LIBRIS

We know
books

ELENA CHIRILĂ

**MITOLOGIA, O CALE DIDACTICĂ
DE CUNOAȘTERE
A PSIHISMULUI UMAN**

**BUCUREȘTI
2022**

UNITATEA 1: ZEII, ZEIȚE ȘI EROI	7
APHRODITA-AΦΡΟΔΙΤΗ	8
HERA- ΗΡΑ	10
ZEUS-ZEYΣ	12
ARTEMIS-ΑΡΤΕΜΙΣ	14
APOLLO-ΑΠΟΛΛΩΝ	16
ATHENA-ΑΘΗΝΑ	18
HERMES-ΕΡΜΗΣ	20
DEMETER-ΔΗΜΗΤΗΡ	22
HADES-ΑΔΗΣ	24
POSEIDON-ΠΟΣΕΙΔΩΝ	26
HEPHAISTOS-ΗΦΑΙΣΤΟΣ	28
DIONYSOS-ΔΙΟΝΥΣΟΣ	30
ARES-ΑΡΗΣ	32
HESTIA-ΕΣΤΙΑ	34
HERACLE-ΧΕΡΑΚΛΕΣ	36
PERSEU-ΠΕΡΣΕΥΣ	37
TEZEU-ΘΗΣΕΥΣ	38
AHILE-ΑΧΙΛΛΕΥΣ	39
BELEROPHON-ΒΕΛΛΕΡΟΦΩΝ	40
ODYSEUS-ΟΔΥΣΣΕΥΣ	41
UNITATEA 1: ACTIVITATE DIDACTICĂ: PROFILE DE PERSONALITATE DIN FAPTE ȘI DIN COMPORTAMENTE	42
ACTIVITATE DIDACTICĂ: RECUNOAȘTEREA ȘI IDENTIFICAREA UNOR TRĂSĂTURI DE PERSONALITATE ALE DIVINITĂȚILOR	62
ACTIVITATE DIDACTICĂ: SURPRINDEREA UNOR TRĂSĂTURI DE PERSONALITATE DIN COMBINAREA ASPECTELOR DE PERSONALITATE ALE DIVINITĂȚILOR MITOLOGICE	80
UNITATEA 2: SIMBOLURI	93
ACTIVITATE DIDACTICĂ: DINAMICA SIMBOLURILOR	94
ACTIVITATE DIDACTICĂ: CONSTRUIREA PROFILULUI DE PERSONALITATE AL UNEI DIVINITĂȚI MITOLOGICE, DUPĂ SIMBOLURILE SPECIFICE	124
UNITATEA 3: RECUNOAȘTERE IMAGINI DE PE VASE GRECEȘTI	129
ACTIVITATE DIDACTICĂ: ZEII, ZEIȚE ȘI EROI, PERSONAJE, CREATURI ȘI FIGURI MITOLOGICE	130
UNITATEA 4: ȘTIAI CĂ	145
UNITATEA 5: EMOȚII ALE SUFLETULUI	161
ACTIVITATE DIDACTICĂ: RECUNOAȘTEREA ȘI IDENTIFICAREA UNOR TIPURI DE EMOȚII ALE SUFLETULUI	162
ACTIVITATE DIDACTICĂ: EROS ȘI DIMENSIUNILE SUFLETULUI UMAN	180
UNITATEA 6: REALIZAREA UNOR DESENE PE VASE GRECEȘTI	185
UNITATEA 7: MITOLOGIA ȘI MUZICA	197

UNITATEA 1

ZEI, ZEIȚE ȘI EROI

ORIGINE:

ORIGINE:

Fiica lui Zeus și a Dionei (Homer, "Iliada") sau născută din spuma mării, în care picurase sângele lui Uranos, prefăcut în spumă, în urma unui act violent săvârșit de Cronos, care l-a lovit cu o secere strălucitoare, la cerința Gheei. (Hesiod, "Teogonia").

LOCUIȚA:

LOCUIȚA:

Pe muntele Olimp, într-un palat de aur.

ATRIBUTE:

ATRIBUTE:

Zeița iubirii și a frumuseții eterne.

REPREZENTĂRI:

REPREZENTĂRI:

Cu părul despletit pe umeri, sau împletit cu panglici ori strâns într-un coc, aflându-se, fie alături de Eros, fie într-un car tras de porumbei albi sau de 2 Erotes, zeii înaripați ai iubirii și ai dorinței.

INSTRUMENTE ALE PUTERII:

INSTRUMENTE ALE PUTERII:

Un brâu magic, brodat cu puterile cuceritoare ale iubirii, dorinței și frumuseții numit brâuul Afroditei, purtat de zeiță în jurul taliei, cu puterea de-a face să cadă, pe dată, în mrejele iubirii, oricine se afla în jur.

SIMBOLURI:

SIMBOLURI:

- porumbea
- trandafirul
- mărul
- lebăda
- scoica
- brăul fermecat

RELAȚII CELEBRE:

RELAȚII CELEBRE:

- Hephaistos
- Ares
- Anchise

COPII FAIMOȘI:

Venus și o lebădă,
Placă, cca. 1895-1900,
Caroline H. Rimmer

COPII FAIMOȘI:

- Eros
- Harmonia
- Anteros
- Aeneas

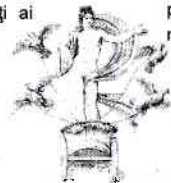
EXPRESII:

Expresia "a fi un Adonis" denotă superlativul frumuseții masculine.

Kallistei
Celei mai frumoase

Drahtă: Afrodita,
465-449 a.Chr.

Afrodita dintr-un
armele lui Aeneas,
1704, Jean Coustou

Eros, cercei, secolul al III-lea î.Hr.

FAPE RENUMITE:

- l-a răsplătit pe Paris cu cea mai frumoasă femeie din lume, Elena, pentru că i-a lăudat și cinstit farmecele și frumusețea, oferindu-i mărlul de aur, în cunoscutul episod mitologic "Judecata lui Paris" sau "Mărlul Discordiei";
- l-a sprijinit în războiul troian pe fiul său Aeneas, fiind permanent de partea troienilor;
- s-a implicat în războiul troian, a coborât pe pământ și a fost rănită de Diomedea, iar Zeus a chemat-o să urce în Olimp;

Cupid și Venus,
cca. 1810-30
Henry Kellam
Mancock

- a dat viață statuii lui Pygmalion, un sculptor ce-o cinstea pe zeiță și slăvea frumusețea în creația artistică;
- și-a purtat povestea de iubire cu Ares, nu prea departe de Hephaistos;
- a insuflat Ariadnei dragoste pentru Tezeu;
- l-a făcut pe Narcis să se îndrăgostească de propria reflecție, pentru că respingea iubirea;
- i-a oferit Pandorei frumusețe și grație;

- l-a ajutat pe Hipomene să câștige întrecerea cu Atalanta și să se căsătorească cu aceasta, oferindu-i 3 mere strălucitoare de aur care i-au distras atenția Atalantei, în timpul alergării, dar i-a pedepsit, în final, pe amândoi, căci Hipomene a uitat să-i mulțumească zeiței pentru ajutorul oferit;
- a sortit-o pe Eos să-și trăiască toată viața, în căutarea zadarnică a iubirii pierdute, plină de furie și de gelozie că Ares s-a îndrăgostit de aceasta;
- i-a făcut pe Giganții să uite de ura față de Herakles, acoperindu-i cu vraja iubirii, într-o secvență din lupta Olimpienilor cu Giganții;
- a coborât în împărăția lui Hades să-l aducă de la Persefona pe Adonis, un tânăr nespus de frumos pe care zeița îl iubea foarte mult și-l disputa cu Persefona care-l iubea și ea și-l răpise în lumea ei.

TEMPLE, ALTARE, ORACOLE, SANGTUARE

Inel din aur cu reprezentarea templului Afroditei din Paphos, secolele I-II d.Hr. roman, cipriot

Marea Mediterană

Aphrodisias, Turcia

Cyprul și Cythera își atribuie locul de naștere al zeiței Aphrodita.

În Sparta și în Teba, Aphrodita a fost cinstită și ca zeiță a războiului.

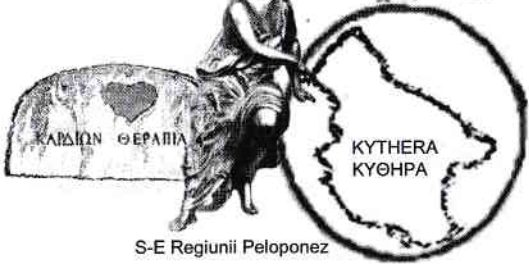
Corințul se află sub protecția zeiței Aphroditei.

Pe insula vulcanică, Milos (Marea Egee) se află cea mai faimoasă statuie a zeiței, realizată din marmură de Paros.

Paphos poartă numele fiicei lui Pygmalion și a Galatei.

Micile încrețituri ce se formează pe obraji când zâmbim poartă numele de pliurile Aphroditei care a fost numită și Philommeides, adică "iubitore a răsului".

Mirtul, planta pasiunii, din care s-a născut Adonis, fiind forma metamorfozată a mamei acestuia, Smyrna sau Myrrha, a fost consacrat Aphroditei, iar cununa împletită din frunzele sale era un simbol al miresei și al mamei, care pusă pe frunțile mirilor reprezenta o promisiune și o urare pentru o viață lungă, senină și plină de iubire.

S-E Regiunii Peloponez

Venus din Milo

Regiunea Peloponez

ORIGINE:

ORIGINE:

Fiica lui Cronos și a Rheel.
S-a născut într-un crâng de sălcii din insula Samos.

LOCUIȚA:

LOCUIȚA:

Pe muntele Olimp, într-un palat de aur.

ATRIBUTE:

ATRIBUTE:

Zeița protectoare a căsătoriei și a familiei și regină a cerului și a Olimpului.
A fost crescută de nimfa Tethys.

REPREZENTĂRI:

REPREZENTĂRI:

Într-o trăsură trasă de păuni ori pe un tron de aur, purtând o diademă și un văl, ce se lăsa pe umeri, iar, în mână, ținând un sceptru ce-avea, în vârf, o pasăre cuc, ori un lotus.

INSTRUMENTE ALE PUTERII:

INSTRUMENTE ALE PUTERII:

Avea puterea de a da porunci stihilor și norilor de pe cer, ca și Zeus, în calitate de regină a cerului, iar mânia zeiței putea dezlănțui furtuni și-atunci când se frământa în jilț, se cutremura tot Olimpul.

SIMBOLURI:

SIMBOLURI:

- păunul
- sceptrul regal
- diadema
- rodia
- vălul

RELAȚII CELEBRE:

RELAȚII CELEBRE:

- Zeus

COPII FAIMOȘI:

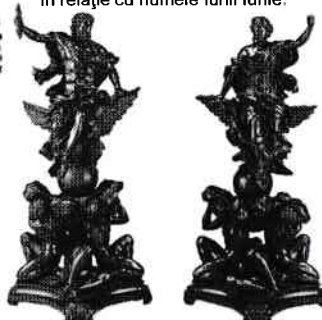
COPII FAIMOȘI:

- Ares
- Hebe
- Hephaistos

Numită luno sau lunona, în mitologia romană.

Numele roman al zeiței este pus în relație cu numele lunii lunie.

Andron cu figura lui Jupiter și a Junonei, sfârșitul secolului al XVII-lea, după modelul lui Alessandro Algardi

FAPTE RENUMITE:

FAPTE RENUMITE:

- s-a căsătorit cu Zeus, care a sedus-o, deghizându-se într-un cuc;
- a plănuit să-l răstoarne pe Zeus, de la cârmuirea Olimpului, printr-o înțelegere, fără rezultat, cu Poseidon, Apollo și Atena;
- a fost cunoscută pentru gelozia, răzbunarea, ura sa neîmpăcată și certurile zgomotoase cu Zeus;
- a pedepsit-o, din răzbunare, pe nimfa Echo care a ajuns doar o voce ce îngână doar ultimele cuvinte rostite de cineva;
- și-a consumat energia încercând să caute toate aventurile amoroase ale lui Zeus și să le pedepsească, răzbunându-se, pe nefericitele lui iubite și pe copiii lor (Semele a murit cazând fulgerată, Callisto a devenit o ursoaică, Io a fost transformată în junincă de Zeus pentru a fi salvată, iar lui Leto nu i-a lăsat niciun loc unde să nască);
- l-a urmărit cu ură și cu mânie pe Heracle, răzbunându-se și încercând, în mod disperat, să-l împiedice în reușita celor 12 munci;
- i-a oferit-o lui Heracle, ca soție, pe Hebe, fiica sa, în Olimp, după ce acesta a sfârșit victorios cele 12 munci;
- i-a sprijinit pe greci, în special pe Achilles, în războiul troian, și a fost o adversară cruntă a troienilor;
- și-a revărsat ura plină de înverșunare asupra lui Aeneas, fiul zeiței rivale, Aphrodita, chiar și după ce Troia a fost distrusă;
- s-a remarcat în războiul cu Gigantii, ucigându-l pe gigantul Phoitos;
- le-a oferit sprijin Argonauților în căutarea lânii de aur;
- a împodobit coada păunului cu cei 1000 de ochi ai lui Argus, după ce monstrul a fost ucis de Hermes;
- l-a orbit, de mânie, pe Tiresias, iar Zeus neputând îndura, i-a dat, în schimb, darul profeției;
- a preschimbât în șerpi șuvițele de păr împletite ale unei fete frumoase, Antigona, pentru că s-a lăudat că are părul mai frumos ca al ei;
- i-a oferit, ca dar, Pandorei, loialitatea.

TEMPLE, ALTARE, ORACOLE, SANCTUARE

Marea Egee

Paestum, Italia

Regiunea Peloponez

Regiunea Peloponez

ARGOS ȘI SAMOS: orașe sacre ale zeiței Hera.

HERAION: unul dintre cele mai vechi monumente închinat Herei, care se află la Olympia.

Scutul lui Danaos, care avea însușirea miraculoasă de a supune un popor răzvrătit doar la simpla lui vedere, era închinat zeiței Hera.

Rodia, ca simbol al consumării căsătoriei este consacrată zeiței Hera.

ORIGINE:

ORIGINE:

Fiul lui Cronos și al Rheel, născut în Creta. Leagănul său de pe muntele Ida era prins de crengile unor sălcii.

RELAȚII CELEBRE:

RELAȚII CELEBRE:

- Hera
- Europa
- Danae
- Io
- Leto
- Egina
- Semele
- Mnemosyne

Gemii: Capul lui Jupiter, Filippo Regia (sec. 19)

COPII FAIMOȘI:

COPII FAIMOȘI:

- Ares
- Hephaistos
- Dionysos
- Apollo
- Artemis
- Hermes
- Athena
- Minos
- Perseu
- Heracle
- Polux și Elena
- Muzele

LOCUIȚA:

LOCUIȚA:

Pe cea mai înaltă creastă a muntelui Olimp, într-un palat de aur.

SIMBOLURI:

SIMBOLURI:

- sceptrul
- fulgerul
- coroana
- tunetul
- vulturul

Bijuterii, cercei: Ganimede și vulturul, cca. 330-300 î.Hr.

ATRIBUTE:

ATRIBUTE:

Zeul stăpân peste Olimp și peste oameni, peste cerul luminos și peste legi.

Numit Jupiter, în mitologia romană.

Numele roman al zeului Jupiter, este pus în relație cu numele planetei Jupiter și al zilei din săptămână, joi, scotită ziua lui Jupiter (Jovis dies).

REPREZENTĂRI:

REPREZENTĂRI:

Ca rege al zeilor cu o barbă lungă și cu o coroană de măslin pe frunte (la Olimpia), ori de stejar (la Dodona), cu un sceptru în mână ori ținând în mână un fulger.

Europa și taurul.

FAPTE RENUMITE:

FAPTE RENUMITE:

- I-a învins pe Cronos și și-a salvat frații și surorile, înghițiți de acesta;
- a participat la lupta împotriva Titanilor, numită Titanomachia;
- I-a învins pe monstrul înfricoșător cu 100 de capete de balaur, Typhon, care avea puteri divine și a răsturnat peste el greutatea muntelui Etna;
- i-a învins pe Giganți cu ajutorul lui Heracle;
- a suflat spiritul vieții în oamenii creați de Prometeu, iar Atena sufletul;
- s-a răzbunat, pedepsindu-i pe oamenii lui Prometeu, pe care i-a distrus cu un potop nemaivăzut, salvându-i doar pe Deucalion și pe Pyrrha, pe muntele Parnasus, pentru a face nouă generație de oameni, din pietre;
- I-a supus unui chin etern pe Prometeu, pentru că furase focul să-l ducă oamenilor, lăsându-l pradă unui vultur pentru a-i mânca ficatul, care se tot regenera;
- a înlocuit-o pe Hebe, fiica Herei și paharnica din cer cu un tânăr fiu de rege, Ganimede, pe care l-a răpit;
- a transformat-o pe Io în junincă pentru a o feri de mânia Herei;
- a călătorit în Arcadia, însoțit de Hermes, purtând o haină de om sărac, în care ascunsese fulgerul și l-a pedepsit pe regele Lycaon care-l ura pe ze;

METAMORFOZE:

METAMORFOZE:

taur - Europa
vultur - Ganimede
flacăra strălucitoare - Egina
păstor - Mnemosine
nor negru - Io
ploaie de aur - Danae
lebedă - Leda
satir - Antiopa

- a înființat olimpiadele în amintirea concursurilor care s-au dat între fiii săi, Apollo, Hermes și Ares, dintre care, învingător a fost Apollo
- a călătorit și în Frigia și i-a cinstit pe Philemon și pe Baucis, primitori, calzi și iubitori care, deși săraci, își găseau mulțumirea în iubire care-i lega și le-a împlinit dorința de-a muri în același timp, împreună, aceștia luând, după moarte, înfățișarea unui stejar și-a unui taur aflați într-o eternă îmbrățișare;
- a fost de partea troienilor în războiul troian;
- I-a ajutat pe Hermes să obțină iubirea Aphroditei, după ce-a fost respins de ea, în schimb sandalei furate de un vultur trimis de el înapoiate acesteia, ulterior de Hermes;
- I-a trimis pe Thanatos după Sisif, un rege în Corint pentru că acesta l-a divulgat lui Asopie unde o răpise pe fiica acestuia Europa, dar Sisif l-a înlănțuit, și de atunci n-a mai murit nimeni, iar insolența sa a fost pedepsită cu un chin etern de-a urca, fără reușită, un bolovan pe o stâncă, care se rostogolea mereu înapoi;
- I-a pedepsit pe Tantalus să stea, pentru etemitate, în Tartar, însetat și înfometat, înconjurat de mâncare și de apă, dar să nu se poată atinge niciodată de acestea, din cauza hybris-ului săvârșit.

TEMPLE, ALTARE, ORACOLE, SANCTUARE

Regiunea Epir

CRETA KPTH

Regiunea Peloponez

Templul lui Zeus

Regiunea Attica

CRETA: patria lui Zeus, iar muntele Ida, din Creta, a fost considerat locul de naștere al lui Zeus.

DODONA: găzduiește cel mai vechi oracol închinat lui Zeus și copacii săi sacri și impunători, ștejarul și fagul.

OLYMPIA: găzduiește cel mai renumit templu al lui Zeus și cea mai importantă competiție sportivă din lume, în amintirea sărbătorilor religioase în onoarea lui Zeus, în sanctuarul căruia se aprindea o flacără și unde se afla o curte de alergare, în care se adunau competitori din toate colțurile Greciei.

Aceste Jocuri Olimpice au fost reînviată la sfârșitul sec. al XIX-lea, și constituie originea celei mai importante competiții sportive, din timpurile noastre.

Statuia lui Zeus din Olimpia este considerată una dintre cele 7 minuni ale lumii.

Frumoasa Europa, răpită de Zeus, sub chip de taur, a dat numele continentului Europa.

Statuia lui Zeus din Olimpia

